

CENTAR ZA REGIONALNE AKTIVNOST
PROGRAMA PRIORITETNIH AKCIJA

Mediterranean
Action Plan
Barcelona
Convention

MEDITERANSKI AKCIJSKI PLAN
PROGRAM UN-a ZA OKOLIŠ

Izvješće o poslovanju Centra za regionalne aktivnosti (PAP/RAC) u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2020. godine

Split, prosinac 2020.

SADRŽAJ

1. HRVATSKA SASTAVNICA
  - 1.1 Upravno vijeće
  - 1.2 Suradnja s obalnim županijama
  - 1.3 Sudjelovanje u EU projektima u RH

2. MEDITERANSKI AKCIJSKI PLAN
  - 2.1 MAP-ovi programi upravljanja obalnim područjima (MAP CAMPs)
  - 2.2 Edukacijske aktivnosti o IUOP-u: „MedOpen“
  - 2.3 Proslava „Dana obale“
  - 2.4 Integralni program monitoringa i procjene stanja okoliša (IMAP)
  - 2.5 Prostorno planiranje mora
  - 2.6 Internetska stranica

3. OSTALI PROJEKTI ZA PROVEDBU PROTOKOLA O IUOP-u
  - 3.1 ADRIADAPT
  - 3.2 PORTODIMARE
  - 3.3 MAVA
  - 3.4 Primjena ekosustavnog pristupa na Jadranu
  - 3.5 Sudjelovanje u aktivnostima ostalih mediteranskih organizacija

1 HRVATSKA SASTAVNICA

1.1 Upravno vijeće

Tijekom 2020. godine Upravno održalo je tri sjednice. Prva je održana 23. lipnja u prostorijama Centra. Usvojeno je Izvješće ravnateljice o provedbi programa rada u prvom polugodištu 2020., Plan rada za drugo polugodište 2020. te 1. rebalans financijskog plana Centra za 2020.

Druga sjednica održana je 31. srpnja elektronskim putem, uz nazočnost svih članova UV. Na sjednici su usvojeni zapisnici s 1., 3., 4. i 5. sjednice Upravnog vijeća.

Treća sjednica sazvana je za 14. prosinca s ciljem usvajanja zapisnika sa 6. sjednice UV, Izvješća ravnateljice o poslovanju Centra u 2020.g., Godišnjeg programa rada za 2021.g., 2. rebalansa financijskog plana Centra za 2020.g. i Financijskog plana Centra za 2021.g.

1.2 Suradnja s obalnim županijama

Inspirirane obalnim planom Šibensko-kninske županije (ŠKŽ), još dvije obalne županije odlučile su izraditi slične planove, u čemu im Centar daje podršku:

- U 2020. godini dovršena je analitička faza Obalnog plana Splitsko-dalmatinske županije (SDŽ), koji vodi županijski Odjel za turizam i pomorstvo. Centar je dao svoj doprinos kroz komentare na izrađene podloge i sudjelovanje na radionicama. Održane su četiri radionice: 29. svibnja u prostorijama SDŽ, kada je izrađena dokumentacija predstavljena županijskim odjelima, 15. lipnja za predstavnike otočnih JLS, te u 23. i 26. lipnja za obalne JLS, znanstvene institucije i privatni sektor.
- Krajem prošle godine je i Primorsko-goranska županija (PGŽ) izrazila interes za izradom sličnog plana. U tu svrhu je županijski Odjel za prostorno planiranje organizirao radionicu za svoje djelatnike, na kojoj su predstavnici Centra prezentirali obalne planove druge dvije obalne županije i iznijeli svoje prijedloge o mogućem sadržaju i obuhvatu obalnog plana PGŽ. Radionica je održana u Rijeci, 17. lipnja.

1.3 Sudjelovanje u EU projektima u RH

- Više o sudjelovanju Centra u EU projektu ADRIADAPT u poglavlju 2, str. 6.
- Na poziv Službe civilne zaštite Grada Šibenika, predstavnici Centra sudjelovali su u okruglom stolu na temu izazova koje nose klimatske promjene. Bila je to prilika za prezentiranje platforme ADRIADAPT, kao i za informiranje o napretku provedbe mjera iz obalnog plana ŠKŽ.
- Po potvrdi da je prijedlog projekta COASTPATH prošao prvi eliminacijski krug poziva H2020, u suradnji da Sveučilištem u Splitu Centar je sudjelovao u detaljnoj razradi projekta pod vodstvom glavnom partnera – Sveučilišta u Kielu. Projekt predlaže konzorcij 20-tak europskih gradova odlučnih da na vrijeme u svoje planove uključe mjere adaptacije na klimatske promjene. Grad Split jedan je od tih gradova, a Sveučilište provedbeni partner.

2 MEDITERANSKI AKCIJSKI PLAN (MAP)

Program rada i proračun Centra u okviru MAP-a za razdoblje od siječnja do prosinca 2020. godine usvojeni su od strane zemalja potpisnica Barcelonske konvencije o zaštiti Sredozemlja od zagađivanja, na sastanku u prosincu 2019. godine.

2.1 MAP-ovi programi upravljanja obalnim područjima (MAP CAMPs)

U okviru MAP-ova programa upravljanja obalnim područjima (MAP CAMPs) PAP/RAC je zadužen za koordinaciju aktivnosti svih sastavnica MAP-a, u suradnji s Koordinacijskom jedinicom MAP-a smještenom u Ateni. U suradnji s ostalim MAP-ovim centrima i nadležnim nacionalnim institucijama, u tijeku je provedba nove generacije CAMP-ova čiji je cilj promidžba interakcije mora i kopna, kao i prekogranična suradnja na zajedničkim okolišnim pitanjima.

CAMP Bosna i Hercegovina

Dana 29. lipnja potpisan je Sporazum za CAMP Bosna i Hercegovina. Time je zaključena duga pripremna faza ovoga projekta, koja je uključila konzultacije sa svim razinama vlasti, a taj je proces dodatno produljen zbog pandemije COVID-19. U rujnu je otpočela provedba projekta, odabran je nacionalni koordinator, 15. listopada je održan prvi online sastanak koordinacijskog tijela te je izabran konzultant koji će pokriti temu održivog turizma. Projekt je usmjeren prema prioritetnim problemima relativno kratke nacionalne obale i predviđa uspostavu institucionalnog mehanizma za IUOP, izradu prijedloga za monitoring morskog i obalnog okoliša, popis morskih staništa i zaštićenih područja, izradu nacionalnog plana intervencija u kriznim situacijama, studiju za potrebe razvoja održivog turizma, uspostavu sustava upravljanja podacima i prijedlog mjera za prilagodbu na klimatske promjene. Projekt će pratiti niz aktivnosti za stručno osposobljavanje i podizanje svijesti, uz sudjelovanje većine sastavnica UNEP/MAP-a.

CAMP Cipar-Izrael

Prvi prekogranični CAMP obuhvatit će Cipar i Izrael. Nakon što su napravljene nacionalne studije izvodivosti, pristupilo se izradi sporazuma o provedbi projekta. Centar je pripremio nacrt sporazuma na temelju konzultacija sa zemljama, a detalji za neke od aktivnosti i budžet dogovarali su se na online sastancima s predstavnicima obiju zemalja. Trenutno se obavljaju interne konzultacije nadležnih ministarstava i očekuje se da bi do kraja godine sporazum trebao biti usuglašen i potpisan početkom 2021., kad bi počela i provedba projekta.

CAMP Italija-Albanija

Za ovaj CAMP, nazvan CAMP Otrant, studija izvodivosti izrađena je u prošloj godini. Na temelju studije izvodivosti započelo se s pripremom sporazuma o provedbi projekta između Albanije, Italije i UNEP/MAP-a. Za izradu sporazuma angažirano je dvoje stručnjaka, po jedan iz svake zemlje. Treba napomenuti da će projekt, osim obalnih i morskih područja regija Vlora i Puglia, na poseban način uzeti u obzir morsko područje izvan nacionalnih jurisdikcija (ABNJ) u području Otranta.

2.2 Edukacijske aktivnosti o IUOP-u: „MedOpen“

„MedOpen“, virtualni tečaj o IUOP-u kojega Centar provodi od 2004. s ciljem podrške mediteranskim zemljama u jačanju kapaciteta za upravljanje obalom, u 2015. godini nadopunjen je lekcijama o klimatskoj varijabilnosti i promjenama.

Na temelju pozitivnog lanjskog iskustva s tečajem organiziranim u suradnji s Fakultetom za znanost i tehnologiju iz Al Hoceime (Maroko) i Fakultetom za znanost iz Bizerte (Tunis), odlučeno je i ove godine tečaj ponoviti sa studentima istih institucija. Iako je tim nastavnika ostao isti, mnogo je novosti od kojih je najvažnija nova, za korištenje lakša tehnička platforma, što je omogućilo bolju interakciju kako između profesora i studenta tako i među studentima.

Zbog zdravstvene situacije prouzročene pandemijom COVID-19, tim „MedOpen“-a suočio se sa značajnim problemima, uključujući motiviranje studenata. Da bi tečaj učinili dinamičnijim u odsustvu direktnog kontakta između nastavnika i studenata, cijeli „MedOpen“ tim odlučio je uspostaviti tjedne sastanke koji su okupljali sve nastavnike i sve studente s oba fakulteta na Webex platformi. Ovi sastanci održavali su se svaki tjedan između 5. i 12. tjedna tečaja. To je, ne samo omogućilo studentima da bolje

usvoje gradivo, već im je pružilo bolji uvid u stanje okoliša i IUOP u dvjema zemljama. I studenti i profesori izrazili su svoje zadovoljstvo ovom inicijativom.

2.3 Proslava „Dana obale“

Ove godine središnja regionalna proslava „Dana obale“ trebala je biti organizirana na Malti. No, zbog pandemije COVID-19 morala je biti otkazana, odnosno odgođena za iduću godinu. Umjesto toga, organizirana je virtualna proslava. U suradnji s Koordinacijskom jedinicom UNEP/MAP-a i Centrom INFO/RAC uspostavljena je posebna web stranica za ovogodišnji „Dan obale“. Sadržaj je bio manje formalan od uobičajenog, sa sadržajima za sve društvene i dobne skupine. Stranica je dostupna na: www.info-rac.org/coastday

Osim toga, neke su zemlje obilježile Dan obale 2020. na lokalnoj razini, a Centar im se pridružio i dao im podršku kroz online javljanje i promidžbeni materijal.

Pod motom „Osjeti prirodu, misli plavo“ u Draču u **Albaniji**, Ministarstvo okoliša i turizma te Nacionalna agencija za zaštićena područja Albanije organizirali su akciju podizanja svijesti u okviru GEF Adriatic projekta. Nakon toga slijedila je radionica organizirana u luci Drač na temu „Maorski resursi, energija plavog turizma“.

U pokrajini Tipasa u **Alžiru**, 24. rujna proslavili su dva važna dana, Svjetski dan pomorstva i Mediteranski dan obale. Organiziran je niz aktivnosti. Među ostalima, udruga „Ecologica“ iz mjesta Skikda organizirala je čišćenje plaže pri čemu su prikupljene 23 vreće otpada.

Na **Cipru** je „Dan obale“ obilježen u organizaciji nevladine organizacije „AKTI“ i Odjela za okoliš Ministarstva poljoprivrede, prirodnih resursa i okoliša. Kroz akciju nazvanu „Pruži ruku“ su putem društvenih mreža i medija (TV i radio) pozvali ljude da bilo gdje kroz cijeli mjesec rujna pakuju smeće, slikaju ga, jave lokaciju i objave na društvenim mrežama. Više od 500 osoba se uključilo i prikupljeno je oko 5,5 tona smeća. Ovo je bila prva kampanja usmjerena na savjest građana, bez organiziranih grupa za čišćenje plaža. Na sam „Dan obale“, 25. rujna, Xenia Loizidou, lanjska Ambasadorica mediteranske obale, i Ioanna Constantinidou, žarišna točka PAP/RAC-a za Cipar, sastale su se s Costasom Kadisom, Ministrom poljoprivrede, prirodnih resursa i okoliša, da ga obavijeste o rezultatima inicijative i općenito o „Danu obale“. Ministar je dao izjavu za medije u kojoj je naglasio da pojedinačno i zajedno možemo pridonijeti ublažavanju problema zagađenja mora ako promijenimo životne navike, naročito ako smanjimo korištenje jednokratne plastike, jer zdrav morski okoliš je pravo svih nas i odgovornost za buduće generacije.

U **Crnoj Gori** bio je planiran „Tjedan obale“, ali je morao biti otkazan. Umjesto toga, u okviru projekta GEF Adriatic, javno poduzeće „Morsko dobro“, u suradnji s Ministarstvom održivog razvoja i turizma i Institutom za morsku biologiju iz Kotora, izradilo je promotivno-edukacijski poster o kolonijama koralja. Posebna pažnja posvećena je zlatnom koralju, zaštićenoj vrsti čije su najveće kolonije pronađene na dvije lokacije u Boki Kotorskoj. Poster su razdijeljeni institucijama te osnovnim i srednjim školama diljem Crne Gore. Za 25. rujna bilo je predviđeno predavanje o kolonijama zlatnog koralja u Boki Kotorskoj, ali je moralo biti otkazano zbog zdravstvenih i sigurnosnih razloga.

U **Francuskoj** je „Dan obale“ obilježila koalicija EU4OCEAN organizirajući radionicu sa ciljem razvijanja kolektivnih akcija i projekata za podizanje pismenosti o problemima mediteranskog bazena, što je prepoznato kao problem u cijeloj regiji. Posebna pažnja posvećena je mogućnostima suradnje između EU i ne-EU organizacija i partnera. Radionica je bila namijenjena donositeljima odluka, znanstvenoj zajednici, medijima, nevladinom sektoru i lokalnom stanovništvu.

U **Hrvatskoj** je „Dan obale 2020.“ obilježen literarnim i likovnim radovima osnovnoškolaca. Na sam 25. rujna, pod vodstvom profesora filozofije, organizirana je online radionica ina kojoj su djeca započela pisati priču „Jadrane, imamo problem“ o školjki periski koja je trenutačno ugrožena u cijelom

M Mediteranu zbog napada parazita. Online radionice nastavljene su dok priča nije dogotovljena i pripremljena za tisak. Osim te zajedničke priče, djeca su bila pozvana da dostave svoje literarne i likovne radove na natječaj koji su zajednički raspisali Centar i SDŽ. Pobjedničke priče i ilustracije objavljene su u knjizi koja je ujedno bila i jedna od nagrada za pobjednike. Djeca su pozvana da i glavni likovi budu periska, glavata želva i morski pas. Ova tri stanovnika mora izabrana su kao predstavnici ugroženih, rijetkih i nepravilno nevoljenih vrsta. Nagrade pobjednicima uručene su 20. studenog, na Međunarodni dan prava djeteta, ponovo u suradnji sa SDŽ. Primljeno je oko 200 radova iz cijele Hrvatske, a stručni žiri odabrao je 19 najboljih. S obzirom na zdravstveno-sigurnosne uvjete, broj nazočnih je bio ograničen tako da je dio nagrađenih, kao i članovi žirija, bio uključen video-vezom, a cijeli događaj je prenošen na YouTube kanalu. Svi nagrađeni radovi objavljeni su u knjižici „Slike i priče morskih dubina“. Prilika je iskorištena i za promociju knjige „Jadrane, imamo problem“ koja će naknadno biti podijeljena svim nagrađenima, kao i svim školama iz kojih su pristigli radovi.

U **Italiji** je za obilježavanje „Dana obale“ bila zadužena fondacija MEDSEA, smještena u Cagliariu na Sardiniji. Aktivnosti su trajale skoro cijeli mjesec rujna, a na sam „Dan obale“ organizirana je tiskovna konferencija uz sudjelovanje visokih predstavnika regionalnih vlasti. Od 9. do 29. rujna bio je otvoren natječaj na koji su ljudi slali fotografije ili filmove o posebnim trenucima na obalama Sardinije i objavljivali ih na Instagramu i/ili Twitteru. Stručni žiri odabrao je najinteresantnije i dodijelio nagrade. Osim toga, od 15 do 16 sati uživo je prenošena diskusija na temu „Ljepote, opasnosti, rizici i nepredviđeni događaji“ u kojoj su sudjelovali stručnjaci po pitanjima mora i prijatelji fondacije MEDSEA. Jedan od njih je bio g. Giancarlo Gusmaroli koji je malo prije toga kajakom oplovio cijeli otok te je iz prve ruke mogao izvijestiti o stanju obala Sardinije.

Na **Malti** je Ministarstvo okoliša, klimatskih promjena i planiranja proizvelo film kao dio kampanje kojom se promoviraju mjere zaštite morskog okoliša. U uvodu se jednostavnim jezikom podsjeća na važnost obale i mora za svakodnevni život, pogotovo na tako malom otoku - od ribarstva i turizma do opskrbe strujom i pitkom vodom. Razgovaralo se s ljudima koji žive od mora i koji su usporedili sadašnju situaciju s onom od prije 10-20 godina. Na kraju je ministar okoliša Aaron Farrugia podsjetio da postoje mnogobrojni pritisci na obalu, posebno od turizma i infrastrukture, pa se na „Dan obale“ važno prisjetiti da svi moramo stalno raditi na tome da je sačuvamo i budućim generacijama ostavimo obalni okoliš koji od onoga koji smo mi naslijedili.

U **Maroku** je udruga AGIR „Dan obale“ slavila nekoliko dana u suradnji s Fakultetom znanosti i tehnologije iz Al Hoceime. Na sam 25. rujna udruga je organizirala webinar za mlade o opasnostima kojima je obala izložena i mogućim rješenjima i odgovorima. Kasnije istog dana organiziran je drugi webinar u suradnji s bivšim studentima obalnih znanosti Fakulteta znanosti i tehnologije iz Al Hoceime, na temu primjene IUOP-a u morskome dijelu nacionalnog parka Al Hoceima, u čemu je sudjelovala i Uprava nacionalnog parka. Dva dana kasnije, 27. rujna, kampanja podizanja svijesti uživo organizirana je na Facebook stranici udruge AGIR, a uključivala je izlet brodom u morski dio nacionalnog parka.

Slovenija je tradicionalno organizirala cijeli tjedan obale, kojemu je ovaj put dala naslov „Tjedan mediteranske obale i makro-regionalnih strategija“, a odvijao se od 14. do 25. rujna. Organiziran je veliki broj sastanaka, radionica i seminara, prebrojnih da se ovdje nabrajaju. Program događanja dostupan je na: http://www.info-rac.org/coastday/events/CD2020_Slovenia-Programme.pdf

2.4 Integralni program monitoringa i procjene stanja okoliša (IMAP)

Centar je zadužen za Integralni program monitoringa i procjene stanja okoliša (IMAP) u dijelu koji se odnosi na obalne deskriptore. U tom kontekstu je pružao podršku u provedbi nacionalnih monitoringa u zemljama Mediterana s ciljem prikupljanja podataka za pripremu UNEP/Map-ova izvještaja o stanju okoliša (QSR 2023) i izvještavanja o stanju obalnih područja, i to u Izraelu, više obalnih županija u Hrvatskoj (Istarska, Primorsko-goranska, Splitsko-dalmatinska i Šibensko-kninska) i Sloveniji, te u sklopu GEF Adriatic projekta u Crnoj Gori i Albaniji.

Nadalje, Centar je aktivno sudjelovao na sastanku koordinacijskih grupa za monitoring Barcelonske konvencije (Integrated CORMON) koji se održao od 1. do 3. prosinca 2020., putem dvije prezentacije: testiranje metodoloških smjernica Zajedničkog regionalnog okvira za IUOP na Mediteranu u cilju postizanja dobrog stanja okoliša (GES) kroz IUOP (testirano na primjeru Slovenije), te prezentiranjem metodologije koja povezuje integralni monitoring i procjenu stanja okoliša s prostornim planiranjem mora (primijenjen u Crnoj Gori kroz GEF Adriatic projekt). Također je redovito sudjelovao u svim online sastancima radne grupe vezanim za Integralni program monitoringa i procjene stanja okoliša (IMAP)

2.5 Prostorno planiranje mora

U sklopu programa rada Centra za razdoblje 2020.-2021. izrađuju se stručne smjernice za provedbu planiranja namjene mora. Posebna pažnja posvećena je analizi međuodnosa kopna i mora, pri čemu se metodologija za izradu iste dodatno razrađuje i testira u sklopu izrade plana namjene mora Republike Malte.

Na poziv svoje žarišne točke za Sloveniju, Centar je dao svoj komentar na nacrt dva važna nacionalna dokumenta koje izrađuje slovensko Ministarstvo okoliša i prostornog planiranja: Strategiju prostornog razvoja i Plan namjene mora. Cilj ove konzultacije sa Centrom bio je da se provjeri usklađenost ova dva dokumenta sa Protokolom o IUOP-u, a ravnateljica i njen zamjenik sudjelovali su i na koordinacijskom sastanku održanom 18. lipnja u prostorijama Ministarstva u Ljubljani.

2.6 Internetska stranica

Internetska stranica Centra redovito se ažurira, kao i stranica „Dana obale“. Stranice su u punoj funkciji, uz redovita manja podešavanja. Za ovogodišnji „Dan obale“ uspostavljena je posebna stranica u suradnji sa INFO/RAC-om.

3 OSTALI PROJEKTI ZA PROVEDBU PROTOKOLA O IUOP-U

Centar je pružao tehničku pomoć zemljama-članicama u provedbi Protokola o IUOP-u, posebno u odnosu na nove izazove, kao što su prostorno planiranje mora i klimatske promjene.

3.1 ADRIADAPT

ADRIADAPT – informacijska platforma o otpornosti na klimatske promjene za jadranske lokalne zajednice – je Interreg CBC Italy-Croatia projekt započet 2019.g. Centar je partner u projektu, a iz Hrvatske još sudjeluju ŠKŽ, Grad Vodice, DHMZ i udruga DOOR. Iz Italije sudjeluje nekoliko gradova te Fakultet arhitekture i urbanizma iz Venecije. Cilj projekta je napraviti Internet platformu s informacijama za podršku jadranskim gradovima u jačanju otpornosti na klimatske promjene.

Tijekom 2020. Centar je dovršio Smjernice za uključivanje prilagodbe na klimatske promjene u sustave upravljanja obalom Jadrana, te nastavio pripremu Priručnika za jačanje otpornosti. Nastavljen je rad na pripremi opcija prilagodbe na klimatske promjene: pripremaju se opisi 50-tak opcija za prilagodbu iz domena društvenih, prirodnih i inženjerskih rješenja, kao i 10-tak slučajeva dobre prakse koji ilustriraju korištenje opcija prilagodbe.

Nastavljen je i rad na pripremi ulaznih studija za morsko planiranje prostora u ŠKŽ. U okviru ovog pilot projekta priprema se i metodologija za analizu utjecaja klimatskih promjena, posebice poplava, na kakvoću mora. U tu svrhu se priprema i metodologija za izradu katastra obalne infrastrukture, kao i sam katastar u onolikom obimu koliko bude dostupnih podataka. Ovaj katastar priprema se kao podloga za upravljanje uskim obalnim pojasom ŠKŽ. Nalazi studije biti će integrirani u Akcijski plan za provedbu

„obalnog plana“ ŠKŽ. Time će Akcijski plan biti revidiran, te ponuđen na usvajanje Županijskom odboru za upravljanje morskim i obalnim područjem. Osim toga, radi se i na prijedlogu za jačanje *governance* za klimatsku akciju ŠKŽ.

3.2 PORTODIMARE

PORTODIMARE Interreg ADRION projekt ima za cilj stvaranje zajedničke platforme (Geoportala) u svrhu podrške donošenju odluka usmjerenih na obalna i morska područja jadransko-jonske regije (odobren u veljači 2018.). Centar je koordinator aktivnosti koje se odnose na testiranje Geoportala i raznih alata koji su njegov sastavni dio i omogućuju pripremu stručnih podloga i analiza za prostorno planiranje mora. Tijekom 2020. Centar je: pružao tehničku podršku partnerima koji su testirali Geoportal i module u svrhu pripreme stručnih podloga za prostorno planiranje mora, kao i partnerima koji su pripremali akcijske planove za svoje zemlje; pripremio priručnik s uputama kako koristiti Geoportal i module, kao i plan održavanja Geoportala i njegove prenosivosti na druga područja u Mediteranu i drugim europskim morima. Završna konferencija i predstavljanje rezultata projekta održani su online 9. prosinca.

3.3 MAVA

Centar je bio vrlo aktivan u mobiliziranju vanjskih izvora financiranja pa se, među ostalim, uključio i u aktivnosti Fondacije MAVA. Odobreno je pet projekata o degradaciji obalnih močvarnih područja zbog izgradnje na obali i utjecaju voda (u mediteranskom bazenu) u kojima je Centar partner: transverzalni projekt „*Governance* i sudjelovanje dionika“; projekt zaštite delte rijeke Bojane; projekt zaštite i održivog razvoja obalnog močvarnog područja velike ekološke vrijednosti u Ghar El Melh u Tunisu; promotivna kampanja o močvarnim područjima; te projekt integralnog upravljanja obalnim i morskim staništima zaljeva Oristano (Maristanis). Aktivnosti su ove godine bile u punom zamahu i privedene su kraju, osim projekta u Tunisu.

Što se tiče provedba *governance* aktivnosti za cjelokupni projekt, izvršeno je sljedeće:

- prijevod smjernica za *governance* močvarnih područja na četiri jezika (uključivo hrvatski) i priprema publikacija na web-u;
- održavanje online radionica za projektne partnere u pilot područjima;
- promidžba smjernica na radnim grupama i sastancima;
- sudjelovanje u izradi projektnih prijedloga za 2. fazu projekta za područje delte rijeke Bojane i područje Ghar el Melh.

3.4 Primjena ekosustavnog pristupa na Jadranu

Projekt GEF-Adriatic, punog naziva „Primjena ekosustavnog pristupa na Jadranu kroz prostorno planiranje mora“, financiran je od strane UNEP/GEF-a. U 2020. godini planirane aktivnosti odnosile su se na dovršenje nacionalnih programa praćenja stanja morskog i obalnog okoliša u Albaniji i Crnoj Gori, i dovršenje plana namjene mora u Crnoj Gori. Nažalost, zbog poznate situacije s pandemijom COVID-19 jedan dio aktivnosti morati će biti prebačen u 2021. godinu.

3.5 Sudjelovanje u aktivnostima ostalih mediteranskih organizacija

Osim aktivnosti koje proizlaze iz Plana rada Centra, djelatnici su sudjelovali u aktivnostima drugih, partnerskih institucija, kako domaćih tako i međunarodnih. Među ostalim, održali su i niz predavanja i prezentacija:

- Predavanje za studente Sveučilišnog odjela za studije mora Sveučilišta u Splitu: IUOP i klimatske promjene, 20. siječnja 2020.

- Predstavljanje rada PAP/RAC-a u okviru ADRIADAPT projekta na konferenciji „Voda i klimatske promjene“ u organizaciji Splitsko-dalmatinske županije i projekta „Watercare“, 17. lipnja 2020.
- Predstavljanje Obalnog Plana Splitsko-dalmatinske županije u organizaciji Splitsko-dalmatinske županije, 18. lipnja 2020.
- Predstavljanje Obalnog Plana Splitsko-dalmatinske županije u organizaciji Splitsko-dalmatinske županije, 23. lipnja 2020.
- U okviru radionice „Paving the way for collective Ocean Literacy initiatives in the Mediterranean Sea“ u organizaciji EU4Ocean, prezentacija tečaja MedOpen na sesiji o Massive Open Online Courses, 25. rujna 2020.
- Prezentacija o *governance* obalnih močvarnih područja u okviru “Green Week event of the EU“ u organizaciji Sveučilišta u Malagi, 22. listopada 2020.
- Predavanje za studente Sveučilišnog odjela za studije mora Sveučilišta u Splitu: IUOP i klimatske promjene; 9. studenog 2020.
- Predavanje za studente studija Inženjerstvo okoliša (Sveučilište u Zagrebu) i Graditeljstvo (Sveučilište Sjever u Varaždinu): Obale i klimatske promjene, 27. studenog 2020.

Pored toga, Centar je sudjelovao na brojnim sastancima, seminarima i radionicama organiziranim uglavnom online zbog pandemije COVID-19. Neki od važnijih su sljedeći:

- Okrugli stol: "Klimatske promjene - izazovi za civilnu zaštitu", Knin; organizator: MUP, Ravnateljstvo civilne zaštite, Služba Šibenik, 30. siječnja 2020.
- Sastanak europskih mediteranskih obalnih agencija (EMCA): „Prilagodba obala na klimatske promjene“; organizatori francuski „Conservatoire du littoral“ i Javno poduzeće „Morsko dobro“ Crne Gore, Budva, 12.-13. veljače 2020.
- Okrugli stol: "Klimatske promjene - podizanje razine mora - izazovi za civilnu zaštitu" Divulje; organizator: MUP, Ravnateljstvo civilne zaštite, područni ured Split, 5. ožujka 2020.
- Sastanak Savjetodavnog vijeća projekta Post-2020 SAP BIO “Post-2020 Strategic Action Programme for the Conservation of Biological Diversity in the Mediterranean” (Post-2020 SAP BIO). PAP/RAC je član Savjetodavnog vijeća a sastanak je organizirao SPA/RAC, Centar zadužen za izradu ovog dokumenta. 2. travnja 2020.
- Sastanak TG SEABED, organiziran od strane EC, ENV-MARINE-ENVIRONMENT. Sastanak je bio posvećen indikatorima MSFD koji se odnose na morsko dno. PAP/RAC je član radne grupe. 16.-17. lipanj 2020.
- On-line sastanak vezan za detalje i finalizaciju projektnog prijedloga projekta „CoastPath Horizon 2020“, u organizaciji vodećeg partnera „Deltares“, 18.-19. lipnja 2020.
- *Climate Europe Webstival* s temom „Klimatske usluge i Europski zeleni sporazum, alati i usluge koji pomažu u izgradnji otpornosti“ u organizaciji Met Office, 15. listopada 2020.
- Info dan projekta „Plastic Busters MPA: Očuvanje biološke raznolikosti od plastike u zaštićenim morskim područjima na Mediteranu“, na poziv partnera projekta Sveučilišta u Splitu, Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije, 16. listopada 2020.
- Druga tehnička radionica “ Land-sea interactions in MSP” u organizaciji MSPMED, 27. listopad 2020.
- Webinar “Climate change effects in coastal areas - vulnerability and adaptation“, on-line; organizator: “Israeli Coastal Authorities Forum“, 16. prosinca 2020.